

(המשך ממעמד 17)

להקת-קצב ישראלית לשעבר. שלישייה עליוה זו מתגוררת לה בקומנה. אישם בתל-אביב, ולבד מהיותה מטופלת בכלכת זאב ובחטול, הריהי גם מטופלת ברעיונות שופעים ובלתי-מרוטנים.

את החוברת הוציא, פשוט במטרה ל- התבטא. הכלים נמצאו ממש במקום: אורי הוא גרפיקאי, דני הוא אדם חושב, ופריי דה נותנת עצות לא-גורמליות - והרי צוות עיתונאי מושלם.

כך נולד פריקי (או "חריג"), אותו מכרו בבתי-קפה ובבתי-ספר תיכוניים בתל-אביב, במחיר של שתי לירות הבשורה. נוסף לכך הפיצה השלישייה העליוה גם כרוז שכונה "ידיעות השיחרור", אשר הכיל הסברים נוסט-טריים על תוצאות ה- מילהמה, וחתמה עליו בשם המפוצץ. ה- קבוצה האנרכיסטית הטרפיית, אשר דיבה בעד עצמו. הסמל שיצרה הקבוצה לעצ-מה, והוא מיקטרת-חשיש אפופה עשן, העיד עליהם כאלף עדים.

גולדה בוזרתי, "קקי". כאן ציפתה לשלישייה הפתעה, ומצד האיוב הבדוק של כל קבוצה אנרכיסטית: המישטרה נכנסה לתמונה. השוטרים עצרו אותם, והחרימו 150 מחוברותיהם העצמיות. האשמה: הסי-תה למרד וביוזין דגל המדינה - בעיקר בות החומר הכתוב והמצוייר שראה אור ועשן-חשיש בחוברת. יחד עם השלושה נעצרו גם בעלי בית-דפוס בירושלים, בו הודפסה החוברת. אבל עכשיו הם כועסים. מה פתאום מסיתים-למרד? מה פתאום חור-מרטובעבה? מה רוצים מהם בכלל?

מה יש, אסור להראות את גולדה מאיר מתזיקה בידה פתקי-בחיירות, שעליהם כתור בים דברים כגון: "ל.ס.ד.", או "נפאס", או "קקי", למשל?

או, במקום אחר, דגל-המדינה בצורת אבר-מיין גברי, תקוע בתוך אבר נשי בלתי-מוזהה, או מונף על יתד כשהוא מעוטר ברסייה? מה יכול פה להרגיז? אלה הם רק אחדים מאוריה של החוב-

השותפות שהתפרקה: ספיר ורבין מול יצחק רפאל

גם לפני שבוע, היו הליברלים העצמאיים מכשור בידי ספיר, לשחק בהם כנגד התיצבותו של רבין בשילטון.

מה, אם כן, יכול היה לקרות לספיר, שלחם לפני חודשיים למעשה? קצרה פצוץ כדי לצרף את המפד"ל לממשלה, ובשבוע שעבר היה מוכן שיחתכו את אצבעו ובלבד שהמפד"ל לא יתכנס למעשה?

בקרב ספיר עצמו פועלים שני אינטרסים מנוגדים. הוא היה זקוק למפד"ל הן כשריאצור והן בתפקידו החדש כגובה הראשי של העם היהודי, כדי שתורמים יהודים עשירים בחו"ל, המקורבים למפד"ל, לא יפסיקו את תרומותיהם למבניות השונות. אולם בשבועות האחרונים קרה משהו בתפיסת העולם של ספיר, שהביא אותו לנכונות להסתכן גם בניסיון קשה זה. ספיר, שהמליך למעשה את רבין ביוזמתו של יועצו, יוסי שריד, התאכזב מהמציאה שכמעט נכפתה עליו. לא איכפת לו שרבין ימשיך לכהן כראש-ממשלה אבל אין לו כל ענין שרבין יהפוך גם לראש המפלגה ולאיש החוק בה. הוא הגיע למסקנה שאם תיכנס המפד"ל לממשלה, יאבדו רבין את הצורך שלו בתלות במפלגה, יוכרז להתבסס בראשות הממשלה לעוד שלוש שנים, "לתפוס ביטחון" הפעוק באורה עצמאי.

למעשה הבינו גם כל השושבינים את תמונת המצב הכוללת להיווצר. לא מקרה הוא שכל אלה שהם "בפנים", כמו השרים משה ברעם, אהרון ילין שמעון פרס ואמיליו אברהם עופר, רצו בהכנסת המפד"ל לקואליציה. זה היה מבטיח את מעמדם שלהם בממשלה. שמעון פרס למשל, יכול היה להשתחרר מ"הקוף שעל הגבי", בדמות צילו המאיים של משה דיין, וכל אלה שהם "בחוץ" התנגדו באופן טבעי ומוכן לחתונה החדשה עם המפד"ל שהיתה הופכת את עובדת הימצאם בחוץ למחלה כרונית.

התסנית שחלה בספיר ונסיבותיו לטרפד את הקואליציה החדשה לא היו מצליחים לוליא פעל גורם נוסף להכשלת השידוך. גורם זה היה כרוך ביצחק רבין עצמו. ההכרעה היתה בידיו, לכאן או לכאן. הוא היה מתקשע ועומד על כך, היו זבולון המר ויצחק רפאל, נוסעים כבר היום במכוניות של שרים. והנה היה זה דווקא יצחק רבין שבישיבה המכרעת, בכמה מישפטים קצרים, (לא נעשה די לליבוניה של הבעיה) סתם את הגולל על המפד"ל כ"שלתה קואליציונית. השאיר אותה ברוקוטה האופוזיציונית העלולה אפילו לדחוף אותה, להכעיס, אל זרועות הליכוד המאבה, לכאורה פעל רבין בניגוד לאינטרסים שלו עצמו. הסת-בר שינתו, כאילו "נמאס לוי", וכי הוא סולד מהסתנות של המפד"ל, אינו אלא תירוץ.

מה מהותו של גורם זה? את זאת אפשר היה לגלות בישיבת הממשלה שהתכנסה השבוע לדון במדיניות הממשלה כלפי הבעיה הפלסטינית. לאור נוסחת הסיכום של אותה ישיבה ברור לחלוטין שממשלת ישראל עומדת בפני לחצים קשים ביותר מצד ארצות-הברית להכנס למשא-ומתן דחוף עם ירדן להסדר הנסיגה מהגדה הערבית. רבין, שרק לפני שבועות מיספר ניסה לזלזל בהסדר עם ירדן, טען שהשלב הבא בהסדר יהיה דווקא עם מצרים, נאלץ לקבל את התכתוב של קיסנינג'ר. מצב זה הביא לידי שינוי בתנאים. ההכרעה בשאלת ההסדר עם ירדן קרובה הרבה יותר משציפה רבין. הכנסת המפד"ל לקואליציה במצב חדש זה היא הזמנה למשבר מייד. רבין החליט, ככל הנראה, שמוטב לו להישאר במצבו הקשה הנוכחי, ולנהל את המשא ומתן בחופשיות.

זהו כל הפרשה. על רגל אחת, מאחורי החתונה שהתפוצצה, כשעמדה בפניו רבין הברירה לבחור בין המפד"ל לבין קיסנינג'ר, הוא העדיף את השני. הוא נשאר במצב בו קשה לשלוט. ואת המחיר על הכרעה זו שילם רבין כבר למחרת היום, כשהמפד"ל, שחששה את עצמה נבגדת, הסתערה בשצף קצף על ממשלתו של רבין, הנחילה לה מפלות, בעזרת הליכוד, בכמה מועדות הנכנסת ובמליאה, כאשר העלה מנחם בגין את ההצעה לסדר היום לדון בפרשת ההתנחלויות בשטחים. הקואליציה היתה נחושה בהחלטתה להוריד את הנושא מסדר היום. אולם ברגע האחרון הסתבר כי שלושת אנשי ריץ וח"כ מוקד מאיר פעיל, שמשום מה האמינו כי בגין לא יעלה במליאה את הצעתו, נעלמו מהכנסת, ללא רוב מבוטח נאלצה הממשלה להיכנע לאופוזיציה, להציע בעצמה דיון בנושא.

חיים קשים מצפים ליצחק רבין ללא המפד"ל. אבל הוא ומקורביו מקווים עדיין שלא יהיה זה לאורך זמן. הם מאמינים שאופוזיציה עבור המפד"ל היא כמו יבשה לדג. בסופו של דבר, עוד תחזור המפד"ל על הברכיים לממשלה, תוך ויתור על הנדוניה של "מיהו יהודי" ואפילו תוך בניעה מוחלטת בכעיות הפשרה עם ירדן.

בריחה מיתחת לחופיה

כל היה מוכן לעריכת החתונה המחודשת. בני הזוג, שכבר היו נשואים פעם, התגוררו וחיו בנפרד. היו מוכנים לשכוח את מחלוקות העבר ולהתייצב שוב מתחת לחופה. הרב המקדש, שהיה גם השדכן במקרה זה, כבר הכין את כל הדרוש לטכס הקידושין החדש. הצדדים נתנו את הסכמתם להשאטם מחדש, סיכמו על התנאים ועל הנדוניה ואפשר היה כבר להזמין את האורחים להילולא החדשה.

ואו, כשהרב הראשי האשכנזי, הרב שלמה גורן, כבר נתן את מוטת החופה בידי השושבינים, אירע מה שקורה לפעמים גם במשפחות הכי טובות: החתן ברח מהחופה, ביטל את טכס הנישואין, השאיר את הקרואים למסיבת חתונתו המומים ופעוריי פה מבלי שיוכלו להסביר לעצמם: מדוע? מדוע ברח מפיגלת העבודה ברגע האחרון מתחת לחופה שנועדה להשיא אותה שוב למפד"ל?

למרות שנשואיהם הקודמים של שני הצדדים, היו יותר בכנינת חתונה קאתולית מאשר חתונה יהודית, הכאיבו הנירושין לכל אחד מהם. באי הסכמתה להצטרף לממשלתו של רבין איבדה המפד"ל את כל טובות הנאה שהיו כרוכות בישיבתה בקואליציה. רבין עצמו השתוקק החדש את הקשר המשפחתי עמם משום שהקואליציה, עליה מבוססת ממשלתו, תלויה על בלימה. הוא זקוק למפד"ל בקואליציה לא כל כך בשל דבקותו היתרה לפתור את בעיית מיהו יהודי, כמו בגלל חששו מפני גורמים שונים בתוך הקואליציה שלו, ובעיקר בתוך מיפגדתו שלו העוליים יום אחד להשמיט את כפ ראשיה-הממשלית לה מתחת לאחוריו.

מרדנותו הפוטנציאלית של תומכי משה דיין במיפגת העבודה, סרבנותו המופגנת של אבא אבן, והכנסות של פנחס ספיר שאין פיו שווה עם ליבו, עשויים להפוך את ממשלת רבין לאפיוודה חולפת. הכנסת המפד"ל לקואליציה היתה משחררת את רבין מהסיוט של ממשלה על כרעי תרנגולת, היתה הופכת אותו בלתי תלוי בקולותיהם של אלה האורבים לפיתחו ומסכנים את מעמדו.

למרות ששני הצדדים רצו כל כך באיחודם מחדש, התפוצצה חתונתם ביום השלישי בשבוע שעבר בישיבה של מוסדות העמך, סיעת המערך בכנסת והליסכה המרכזית. שני גורמים שונים בתכלית פעלו לפיצוץ החגיגה העליוה. הגורם הראשון היה אבי החתן, פנחס ספיר. כדי להבין את חלקו של ספיר בפרשה צריך לחזור חודשים אחורנית, לזכור את הופעתו הדרמטית של מי שהיה שריהאוצר בישיבת מרכז מיפגת העבודה, שביררה את אפשרויות הקמת הקואליציה החדשה. אז ניסה ספיר ברגע האחרון למנוע הרכבת קואליציה בלי המפד"ל בידי רבין, כמו קוסם השולף שפנים מכובעו התיצב בפני חברי המרכז ושלף בפניהם פתק שנמסר לו על ידי אנשי הליברלים העצמאיים בו הם מודיעים לו פסקנית כי לא יכנסו לקואליציה עם המערך בלי המפד"ל.

הנה, בשבוע שעבר, ערב עריכת הקידושין עם המפד"ל, היו אלה דווקא אנשי הלי"ע שהתייצבו והיו הכוח המניע מאחורי האולטימטום לממשלת רבין, פתאום גילו שאינם אוהבים ביגמיה. רק פתי יאמין שהליברלים העצמאיים נעשו לפתע גם ליברלים וגם עצמאיים עד כדי כך שהיו מוכנים לקדש את הכלל: ייהרג ובלבד שהמפד"ל לא תעבור. כמו לפני חודשיים כך

עמוד ב, פריקי" חומר תועבה

רת, אבל היא מביאה גם בשורות מילולי-יות, כגון זו: "למגנייס... אתה רק אוטומט המבצע שקודות... זה הכל. עלה והצלת. להחראית על כיסא-זגלנים, אם בכלל תחזור..." גם מורדים צריכים עו"ד. אלא שגם אם מרדנות זה טוב, בלי עורך-דין איי אפשר. עורך-הדין משה זינגל, המייצג את הקבוצה, הגיש בקשה לשיחרור החוברות המוחזרות, אך לא נענה. בינתיים הביעו השלושה את רצונם ל-עזוב את הארץ. אבל הם עוד לא יכולים, מבנים אותם. הרי השופט ספירא, מבית משפט השלום בתל-אביב, אמר בישיבה המאונה של המישפט, שהוא רוצה לדון בחק בגלל העניין המישפטי שבו. השופט יצטרך, כנראה, גם להכריע מהו, בעצם, פריקי הקטן: חומר-תועבה והסתה-למרד, או אולי דבר מצחיק, לא-רציני.